

Sygn. akt I Cz 244/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2013r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku T. Z.

z udziałem E. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek zażalenia uczestniczki

od postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 18 stycznia 2013r., sygn. akt I Ns 531/11

postanawia :

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elblągu od wnioskodawczyni T. Z. i od uczestniczki E. P. kwoty po 349,53 zł /trzysta czterdzieści dziewięć złotych pięćdziesiąt trzy grosze/ tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;
2. zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki kwotę 15 zł /piętnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt I Cz 244/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym orzeczeniem z dnia 18 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Elblągu nakazał ściągnąć od uczestniczki E. P. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Elblągu kwotę 699,06 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd pierwszej instancji wskazał, że postanowieniem z dnia 6 grudnia 2012 r. przyznano biegłej L. N. wynagrodzenie w kwocie 699,06 zł za sporządzenie opinii; nakazano wypłatę wynagrodzenia tymczasowo ze środków Skarbu Państwa. Sąd ten zauważył, że interesy wnioskodawczyni i uczestniczki były sprzeczne, ponieważ pierwsza z nich domagała się stwierdzenia nabycia spadku na podstawie testamentu z dnia 19 lipca 2007 r. a druga na podstawie testamentu z dnia 12 grudnia 1996 r. Ostatecznie stwierdzono, iż wnioskodawczyni i uczestniczka dziedziczą spadek po matce na podstawie testamentu z dnia 19 lipca 2007 r., stąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych w zw. z art. 520 § 2 kpc kosztami sądowymi obciążono w całości uczestniczkę.

W zażaleniu od tego orzeczenia E. P. domagała się jego zmiany i obciążenia obydwóch zainteresowanych kosztami sądowymi po połowie przy uwzględnieniu wcześniejszego obciążenia jej częścią kosztów sądowych w kwocie 189 zł, stanowiącej wynagrodzenie pierwszego biegłego, powołanego w sprawie.

W uzasadnieniu zażalenia wskazała, że kwestionowała testament z dnia 19 lipca 2007 r., ponieważ również Sąd miał wątpliwości co do jego ważności. Nie wniosowała o powołanie biegłej L. N., na powołanie biegłej zgodziła się natomiast wnioskodawczynie. Obciążenie kosztami w całości uznała za krzywdzące dla niej.

W odpowiedzi na zażalenie, wnioskodawczynie wniosła o jego oddalenie; wskazała, że koszty sądowe powstały wyłącznie na skutek określonego stanowiska, jakie w toku postępowania zajęła uczestniczka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania czynności połączonej z wydatkami z urzędu, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Dotyczy to także dopuszczenia i przeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodu niewskazanego przez stronę. W orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113. W myśl tej ostatniej normy kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Zasadę rozstrzygania w sprawach nieprocesowych w przedmiocie kosztów postępowania sformułowano w § 1 art. 520 k.p.c., w myśl którego każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady dopuszcza § 2, zgodnie z którym w wypadku, gdy uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników.

W postanowieniu z dnia 19 listopada 2010 r. w sprawie III CZ 46/2010 (OSNC 2011/7-8/88) Sąd Najwyższy wskazał, że zasada ujęta w art. 520 § 1 k.p.c. jest nienaruszalna wtedy, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub - mimo braku tej równości - ich interesy są wspólne. W pozostałych wypadkach sąd może od tej zasady odstąpić i na żądanie uczestnika albo z urzędu - jeżeli działa on bez adwokata lub radcy prawnego (art. 109 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) - orzec według dyrektyw określonych w art. 520 § 2 lub 3 k.p.c. Wyszczególnienie sytuacji, w których interesy uczestników postępowania nieprocesowego są sprzeczne, nie jest możliwe. Na gruncie tamtej sprawy Sąd Najwyższy wskazał, że nie występuje sprzeczność interesów między uczestnikami, którzy domagają się podziału (zniesienia współwłasności, działu spadku, podziału majątku wspólnego), niezależnie od tego, jaki sposób dokonania podziału proponują i jakie wnioski składają w tym względzie. Każdy współwłaściciel może domagać się „wyjścia” ze stanu wspólności w sposób, jaki uzna za stosowny oraz dla niego najkorzystniejszy. Interesy osób domagających się uwzględnienia wniosku w postępowaniu o zniesienie współwłasności (dział spadku, podział majątku wspólnego) są zatem wspólne i niesprzeczne. Podobnie jest także np. w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, w których zazwyczaj interes wszystkich uczestników jest zbieżny, oczekują bowiem na orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku, niezależnie od tego, czy sami - i w jakim udziale - dziedziczą spadek.

W warunkach niniejszej sprawy nie ulega zatem wątpliwości, że nie istnieje sprzeczność interesów wnioskodawczynie i uczestniczki.

W ocenie Sądu odwoławczego, oceniając zasadność zażalenia, należy uwzględnić także przebieg niniejszego postępowania oraz fakt, że koszty, co do których rozstrzygnięto zaskarżonym orzeczeniem, powstały w związku z dopuszczeniem dowodu z opinii kolejnego biegłego z urzędu, pomimo, że po złożeniu przez pierwszą biegłą ustnych wyjaśnień do opinii pisemnej uczestniczka nie składała dalszych wniosków dowodowych, co więcej - jak wynika z zapisu w protokole rozprawy z dnia 8 września 2011 r. - po złożeniu przez wnioskodawczynię zaświadczenia co do

stanu zdrowia psychicznego spadkodawczyni, już wówczas uczestniczka oświadczyła, iż nie kwestionuje testamentu z 19 lipca 2007 r.

Aprobując stanowisko skarżącej co do zasady, nie można jednak uwzględnić jej żądania co do rozliczenia niniejszym postanowieniem kosztów, co do których uprzednio zapadło prawomocne orzeczenie w niniejszej sprawie. Uczestniczka nie zaskarżyła postanowienia z dnia 11 grudnia 2012 r. Rozstrzygnięcie co do kosztów sądowych zawarte w pkt 2 tego postanowienia jest zatem prawomocne. Ponowne orzekanie w odniesieniu do tych kosztów, czego w istocie rzeczy domaga się skarżąca, żądając obciążenia połową tych kosztów wnioskodawczyni, jest niedopuszczalne.

W konsekwencji, na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 w zw. z art. 13 § 2 kpc, należało orzec jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnięto z mocy art. 520 § 3 k.p.c., przy uwzględnieniu, że zażalenie uwzględniono jedynie w części.